

Událost - časový průběh (model)

Myšlenkový model „události“ nesmí být „konstruován“ jako „intencionální předmět“, nýbrž jako – sit venia verbo – „intencionální nepředmět“. Co to znamená? Jen to, že nesmí být redukován ani na žádnou svou „jsoucnost“ (tj. žádný svůj momentální stav), ale ani na žádnou sérii svých jsoucností, dokonce ani na souhrn (hromadu) všech svých jsoucností (což se ostatně vymyká našim možnostem). Myšlenkový model „události“ nesmí nechat nepovšimnutou ten základní a neodmyslitelný charakter každé skutečné (pravé) události, totiž že v každém momentu svého událostního dění se sice ukazuje v podobě určité své aktuální jsoucnosti, ale kromě tohoto jednoho aspektu a „za“ ním („pod“ ním) „jest“ stále celou událostí, tedy že i v tomto konkrétním momentu jsou nějak (a to „aktuálně“) spolupřítomny také všechny ostatní její „jsoucnosti“, byť nikoli jako „přítomnostně dané“ a tedy „jsoucí“, nýbrž buď jako „ještě nejsoucí“, nebo jako „už nejsoucí“. „Aktuálnost“ všech těchto „přítomnostně nedaných“ jsoucností události v daném momentu nás nutí upřesnit, co vlastně máme rozumět „přítomností“: již minulé, ale i ještě nenastavší jsoucnosti nejsou sice „přítomné“ tak, jako je přítomná aktuální jsoucnost, ale jejich odlišná „aktuálnost“ (a působivost) spočívá v tom, že jsou v každé chvíli, v každém okamžiku či momentu událostního dění nějak „při tom“. Jestliže tedy dáme důraz na etymologické konotace slova „přítomnost“ a „přítomný“, pak je zřejmé, že ta jsoucnost, kterou bychom označili jako právě aktuální, vlastně nemůže být „při tom“, neboť to, „při čem“ by měla být, je přec ona sama. Z toho důvodu pak musí za přítomné označit všechny „ne-aktuální“ (tj. minulé a budoucí) jsoucnosti, neboť ony jsou vždy nějak „při tom“, když je kterákoli „jsoucnost“ právě aktuální. Protože však jsme se v tomto případě opřeli o etymologii (v tomto případě českou), měly bychom také pamatovat na etymologii slova „aktuální“ (původně latinského, odvozeného od ‚actus‘, tj. čin, výkon – opět odvozeno od agere = dělati, býti činný). Za aktuální můžeme považovat jen tu jsoucnost, která je s to vyústit do činu, činnosti, aktu, akce (nemůžeme mluvit o tom, že by nějaká jsoucnost byla sama schopna aktu či akce, neboť takové akce je schopna jen událost celá, tj. událost jako „subjekt“). Za aktuální můžeme tedy považovat jen tu jsoucnost, která právě ve své ‚aktuálnosti‘ dává průchod uskutečňující se „akci“. To by ovšem nebylo vůbec možné, kdyby „při tom“ nějak nebyly účinně přítomné i četné další jsoucnosti (nikoli nutně všechny), neboť sama akce je také jakousi událostí, byť jen podřazenou událostnímu dění celé události. To znamená, že také akce se „děje“ v čase tak, že některé její ‚složky‘ jsou právě ‚zjevné‘ (přesně: právě se ukazují), kdežto ostatní musí být – ač nezjevně – nutně ‚při tom‘. Zásadně pak platí, že žádná skutečná (pravá) událost se neděje po částech (v sérii ‚jsoucností‘), nýbrž vždycky celá, takže např. její začátek se děje po celou dobu jejího dění, a rovněž od samého počátku se neustále děje také její konec. Událost tedy stále začíná, ale také stále končí.

(Písek, 040202-1.)